

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ
Басқармасының сырттай отырысының
2019 жылғы 18 шілдедегі № 815 хаттамасына
12-қосымша

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ
Басқармасының сырттай отырысының
2011 жылғы 08 шілдедегі №351 хаттамасына
12-қосымша

Банктік заем шартының стандартты талаптары (Қосылу шарты)

Осы стандартты талаптар (бұдан әрі – **Қосылу** шарты) «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-та (бұдан әрі - Банк) банктік заем шартын бекіту кезінде пайдалану үшін Қазақстан Республикасы Азаматтық Кодексінің 389 бабында көзделген тәртіпте әзірленген және корпоративтік бизнес субъектілерін кредит беру бағдарламалары бойынша Шарттың стандартты талаптарын анықтайды.

Стандартты талаптар пайдаланылатын Шарт Банк пен заемшы (бұдан әрі - Заемшы) арасында жеке банктік заем шартына (**қосылу туралы өтініш**) (бұдан әрі - Жеке Шарт) қол қою арқылы бекітіледі.

Жеке Шарт және **Қосылу** шарты бір бірінің ажыратылмас бөлігі болып табылады және бұдан әрі бірлесіп Келісім деп аталады.

Егер Шартта өзгесі көзделмесе, Шартқа қосарлы заемшы (бұдан әрі – Қосарлы заемшы) қатысқан жағдайда:

- 1) Заемшыға қатысты Шарт талаптары Қосарлы заемшыға да тең қолданылады;
- 2) Шарт мәтініндегі Заемшы мен Қосарлы заемшы Заемшы деп аталады.

1-бап. Шарттың жалпы талаптары

1.1. Банк Жеке Шартта көрсетілген Заемшының ағымдағы шотына (бұдан әрі - Шот) ақшаны есепке салу арқылы Заемшыға банктік заем (бұдан әрі - Заем) береді.

Шартты бекіту күні мен орны, оның нөмірі, Банк пен Заемшының (бұдан әрі – Тараптар, ал жекелей Тарап) деректері, Заем мақсаты, сомасы, валютасы және мерзімі Жеке Шартта анықталады.

1.2. Заемды пайдаланғаны үшін сыйақы мөлшерлемесінің түрі (бұдан әрі - сыйақы), жылдық пайыздарда көрсетілген сыйақы мөлшерлемесінің көлемі, Шартты бекіту күніндегі сыйақы мөлшерлемесінің сенімді жылдық тиімді салыстырмалы есептеуіндегі мөлшері (бұдан әрі - ЖТСМ), егер Шартта құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі көзделген болса, құбылмалы сыйақы мөлшерлемесін есептеу тәртібі Жеке Шартта анықталады.

1.3. Заемды өтеу тәсілі **Жеке Шартта анықталады.**

1.4. Заемды өтеу әдісі Жеке Шартта анықталады.

1.5. Шарт бойынша берешекті өтеу кезектілігі: **Жеке Шартта анықталады**

1.6. Заемды қайтару және (немесе) сыйақы төлеу бойынша міндеттемелерін бұзған жағдайда, Заемшы Банкке тұрақсыздық айыбын төлейді, оны есептеу тәртібі және мөлшері Жеке Шартта көрсетіледі.

1.7. Заем беру мен қызмет көрсетуге байланысты алынуы тиіс комиссиялардың және өзге төлемдердің толық тізбесі, сондай-ақ олардың мөлшері Жеке Шартта көрсетіледі.

Заемды қайтару және сыйақыны төлеудің тәртібі мен кезеңділігі, Шарт бойынша қамтамасыз ету (бұдан әрі – Қамтамасыз ету) Жеке Шартта көрсетіледі.

Заемшы Банкке Заемшы Қамтамасыз ету ұсынуға, Қамтамасыз ету бойынша кемшіліктерді жоюға міндетті болатын мерзімдерді, мұндай Қамтамасыз етуді беру/кемшіліктерді жою талаптарын Банк Шартта немесе Заемшыға Заемшы орындауы тиіс Банктің жазбаша хабарламасында белгілейді.

1.8. Жылжымалы мүлік кепілі туралы шарттар Банк пен кепіл беруші арасында мұндай шарттарға барлық Тараптардың қол қою қажеттілігінен жасалатын болады. Кепіл беруші болып табылмайтын Заемшы кепіл туралы шарттардың талаптарын келісуге қатыспайды, бірақ осындай шарттардың көшірмелерін олардың талаптарымен танысу мақсатында ұсыну туралы өтінішпен

Банкке жүгінуге құқылы. Жылжымалы мүлік кепілі туралы Банк пен кепіл беруші арасында мұндай шарттарға барлық Тараптардың қолы қоюсыз жасалған шарттарды Тараптар тиісті түрде ресімделген, толық заңдық күшке ие және олардың талаптарына сәйкес Тараптар үшін заңдық салдары бар екенін мойындайды

1.9. Заемшы Шарт бойынша міндеттемелерін орындамаған немесе тиісті түрде орындамаған жағдайда, Банк қабылдайтын шаралар Жеке Шартта анықталады:

1.10. Шарттың әрекет ету мерзімі Жеке Шартта анықталады.

1.11. Шарт талаптарын бұзған жағдайда, Тараптар Қазақстан Республикасының заңнамасына және Жеке Шартқа сәйкес жауапкершілік арқалайды.

1.12. Заемшының Шарт бойынша жауапкершілігі еңсерілмейтін күш жағдайларымен шектелмейді, оларды Тараптар Шартта тікелей көзделген жағдайларды қоспағанда, Заемшыны жауапкершіліктен босатуға негіз болып танылмайды.

1.13. Егер Заем шетел валютасында берілген болса, Шарт бойынша комиссиялар, айыппұлдар және тұрақсыздық айыбы Банктің төлем күніндегі есептік бағамымен теңгеде төленеді.

2-бап. Шарттың басқа талаптары

1. Сыйақыны есептеуге арналған мерзім нақты берілген Заем сомасына қатысты Заем берілген күннен кейінгі күннен бастап саналады. Бұл ретте аннуитетті Төлемдер кестесінде жыл 360 күнге тең деп, ай 30 күнге тең деп алынады, ал негізгі борышты тең үлестермен өтеуді көздейтін Төлемдер кестесінде жыл 360 күнге тең деп саналады да, айлар – Заемды нақты пайдаланған күндер санына байланысты қабылданады.

2. Банктің алдын ала жазбаша келісімінсіз Заемшы Шарт бойынша үшінші тұлғаларға өз міндеттерін беруге және өз құқықтарынан қайтуға құқығы жоқ.

3. Банк Шарт бойынша құқықты (талап етуді) үшінші тұлғаға беру кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасында Шарт шеңберінде Банктің Заемшымен өзара қарым-қатынастарына қатысты қойылатын талаптар мен шектеулер Заемшының құқық (талап ету) берілген үшінші тұлғамен құқықтық қатынастарына таралады.

4. Заемшы жоба бойынша ескертулерді жою бойынша мерзімді, осындай ұсынудың/ескертулерді жоюдың Шартта көзделмеген талаптарын қоса, бірақ мұнымен шектелмей, мәліметтерді, құжаттарды Банкке ұсынуы тиіс мерзімді Банк белгілейді және Заемшыға Шарттың ажыратылмас бөлігі болып табылатын және Заемшы сөзсіз орындауы тиіс жазбаша хабарлама жолдау арқылы хабарлайды.

3-бап. Шарт талаптарын Заемшы үшін жақсарту жағына қарай өзгерту

Банк Қазақстан Республикасы «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» заңының 34-бабының 3-тармағында көзделген Заемшы үшін жақсарту жағдайларында, оларды біржақты тәртіппен Келісім талаптарын өзгертуге құқылы.

Банк Шарт бойынша жақсартатын талаптарды қолдану туралы Заемшыны олардың болжалды күшіне енуіне дейін күнтізбелік он төрт күннен кешіктірмей хабардар етеді.

Заемшы Банктің хабарламасын алған күннен бастап күнтізбелік он төрт күннің ішінде Банк ұсынған жақсартатын талаптардан жазбаша түрде, толық немесе ішінара бас тартуға құқылы.

Егер Банк көрсетілген мерзімде Заемшыдан Банк ұсынған жақсартатын талаптардан жазбаша бас тартуды алмаса, оларды Заемшы қабылдаған деп саналады.

Бұл ретте Заемшыдан немесе Қосарлы заемшыдан/Қосарлы заемшылардың кез келгенінен жазбаша бас тартуды алған жағдайда, мұндай талаптарды Заемшы да, Қосарлы заемшы да/барлық Қосарлы заемшылар да қабылдамаған деп саналады.

4-бап. Мерзімінен бұрын қайтару, бас тарту және қаржыландыруды тоқтату

1. Заемшының мына жағдайларда Банкке Келісім бойынша Құралдар сомасын (толық немесе ішінара) мерзімінен бұрын қайтаруға құқығы бар:

1) Жеке Келісімде белгіленген талаптарды орындағанда;

2) Банк басқасын белгілеген болмаса, олар аяқталғанда Банк тұрақсыздық айыбын өндіруге құқығы жоқ, Қолданылатын құқықта белгіленген мерзімдерді қоспағанда, Банкке алдын ала жазбаша хабарлағанда.

Бұл ретте Заемшы Құрал сомасын мерзімінен бұрын қайтарудың болжанған күніне дейін кемінде 20 (жиырма) Жұмыс күні бұрын Банкке **Қосылу** шартының 7-бабының 3-тармағында көзделген тәсілмен хабарлайды.

2. Заемшы, егер Тараптар өзге мерзімді белгілемесе, мерзімінен бұрын төлем жасалатын күннен бұрын 3 (үш) Жұмыс күнінен кешіктірмей, Банкті мұндай төлем жасау туралы хабардар ете отырып, Банкке тиесілі сыйақы сомасының барлығын мерзімінен бұрын төлеуге құқылы.

3. Банк кез келген уақытта Заемшының Шарт бойынша барлық берешегін мерзімінен бұрын қайтаруды талап етуге құқылы. Бұл үшін Банк Заемшыға мұндай өтеу күніне дейін 10 (он) айдан ерте емес уақытта талап жібереді. Заемшы Шарт бойынша өз берешегін Банк талабында көрсетілген мерзімінен бұрын өтеу күніне дейін бір жолғы төлеммен немесе ішінара өтейді. Заемды мұндай мерзімінен бұрын қайтарғаны үшін тұрақсыздық айыбы ұсталмайды.

4. Заемшы **Қосылу** шартының осы бабының 3-тармағына сәйкес Банк талабын алған кезде Заемшы Банкке Шартта көрсетілген және жылдық 1% (бір пайызға) азайтылған сыйақы мөлшерлемесі бойынша сыйақы төлейді. Заемшы бұл сыйақыны Банк талабында көрсетілген күннен бастап талапта көрсетілген Шарт бойынша барлық берешекті өтеу сәтіне дейінгі кезең аралығында төлейді.

5. Заем сомасын мерзімінен бұрын ішінара өтеген кезде ең бірінші төленетін төлемнің мөлшері ғана өзгертілетін негізгі борышты тең үлестермен өтейтін Төлемдер кестелері үшін Заемшы Төлемдер кестесі бойынша ең алдындағы бірінші төлемді азайта отырып ішінара мерзімінен бұрын өтеуге жазбаша өтініш берген кезде немесе Банкпен келісілген өзге тәсілмен, Төлемдер кестесіне өзгерту енгізу талап етілмейді.

6. Банк:

төменде берілген негіздемелердің кез келгені орын алғанда:

- 1) Заемшы Шарт бойынша міндеттемелерді орындауды мерзімінен кешіктіргенде;
- 2) Заемды қайтару бойынша міндеттемелердің орындалуының тиісті түрде ресімделген қамтамасыз етуі ұсынылманды;
- 3) Қамтамасыз етуді ұсынған тұлға Қамтамасыз ету шарты бойынша өзінің міндеттемелерінің бұзылуына жол берілгенде;
- 4) Заемшының немесе Кепіл берушінің мүлкіне үшінші тұлғалар тыйым салғанда, иелік етуге шектеу қойғанда немесе өндіріп алу қолданылғанда;
- 5) қамтамасыз ету жоғалған, жарамсыз болып шықты және Заемшы орнына Банк талаптарын қанағаттандыратын өзге қамтамасыз ету ұсынулуын қамтамасыз етпегенде;
- 6) Заемшы Келісім және/немесе Қосымша Шарттар бойынша Заемшының жиынтық берешегінің 5 % (бес пайызын) және одан артық пайызын құрайтын сомаға талап қойылған жауапкер ретінде сот процесіне тартылғанда;
- 7) Қамтамасыз етуді ұсынған тұлғаның кепіл мәніне кепіл берушінің меншік құқығын даулау туралы сот процесіне тартылғанда;
- 8) Заемды ұсыну Заемшымен байланысты борышкерлердің тобы бойынша бір заемшыға тәуекелдің мөлшері бойынша заңнама бекіткен шектеудің ең үлкен мөлшерінен асуға әкеліп соққанда;
- 9) Заемшы өз қаржылық жағдайы туралы анық емес мәліметтерді ұсынғанда;
- 10) уәкілетті органның нормативтік құқықтық акті талаптарына және қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес келетін Банктің ішкі кредиттік саясатына сай Банк жүргізетін мониторинг нәтижелері бойынша анықталған Заемшының қаржылық жағдайы нашарлағанда;
- 11) үшінші тұлға Заемшыны немесе Кепіл берушіні банкрот деп тану туралы талап ұсынылғанда немесе сот шешімі бойынша банкроттық немесе оңалту барысында қолданылатын кез келген рәсім енгізілгенде;
- 12) Шартты және (немесе) Қамтамасыз ету туралы шартты толығымен немесе бөлігінде жарамсыз және (немесе) бекітілмеген деп тану туралы немесе талап арыз ұсынылғанда және немесе даулағанда немесе көрсетілген жағдайлардың пайда болу қаупі бар болғанда;
- 13) Заемшымен үлестес (байланысты) үшінші тұлғалар Банк алдындағы міндеттемелердің ең болмаса біреуін бұзғанда;

14) Заемды ұсыну мұндай бұзушылық Банктің пруденциалдық нормативтерді сақтау туралы талаптарды қоса, Қолданылатын құқықты бұзуына себеп болғанда, мұндай бұзушылық ықтималы сақталатын кезеңде;

15) Заемшы осы **Қосылу** шартының немесе Банкпен жасалған басқа шарттың өзге талаптарының (соның ішінде Шарт бойынша ковенант ережелерін бұзғанда) бұзылуына жол бергенде, **оның ішінде Заемшы қандай да бір келісім (шарт) бойынша кез келген үшінші тұлғалар алдында өз міндеттемелерін бұзғанда;**

уақыт өте жоғарыда аталған оқиғаларға, Шарт бойынша міндеттемелердің, соның ішінде Шарт бойынша ковенанттардың және Банкпен жасалған басқа шарттар бойынша міндеттемелердің орындалмауына және/немесе тиісті түрде орындалмауына әкелуіп соғуы мүмкін оқиғалар пайда болғанда немесе әрекеттер орындалғанда Заемшыға Заем беруден бас тартуға және/немесе есептелген сыйақымен қоса, мерзімінен бұрын қайтаруды талап етуге немесе ары қарай қаржыландыруды тоқтата тұруға құқылы.

7. Заемшы осы **Қосылу** шартында көзделген міндеттемелерді бұзған жағдайда:

1) Заемшының Шарт бойынша барлық міндеттемелерін орындау мерзімдері басталды деп танылады және Банк олардың орындалуын талап етуге құқылы;

2) Банк Қамтамасыз етуден, сондай-ақ Заемшының кез келген өзге мүлкінен өндіріп алуды қолдануыға құқылы.

8. **Қосылу** шартының осы бабының 6-тармағының 1), 3), 7) және 12) тармақшаларында көрсетілген жағдайларда, Банк өз қарауы бойынша **Қосылу** шартының осы бабының 7-тармағында көрсетілген құқықты пайдалануға немесе Заемшыдан Қамтамасыз ету мәнін қалпына келтіруді (ол қолданылатын жағдайда) немесе немесе Қамтамасыз етуді ауыртпалық салынбаған, тең бағалы және өтімділікті басқа Қамтамасыз етумен алмастыру немесе Банк келісетін қосымша Қамтамасыз етуді ұсынуды талап етуге құқылы.

5-бап. Қаржы ақпараты

Заемшы Банкке:

1) **Қазақстан Республикасы заңнамасында белгіленген құрамда және нысандар бойынша** жылдық қаржы есептілігін, егер Қолданылатын құқықта өзге мерзім анықталмаса, әр қаржы жылы аяқталған күннен бастап күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен кешіктірмей ұсынуға міндеттенеді;

2) **Қазақстан Республикасы заңнамасында белгіленген құрамда және нысандар бойынша** тоқсан сайынғы қаржы есептілігін, оның ішінде шоғырландырылған қаржы есептілігін, егер Банк қаржы есептілігінің өзге кезеңділігін немесе оны берудің өзге мерзімін анықтамаса, мұндай тоқсан аяқталған күннен бастап 20 (жиырма) жұмыс күнінен кешіктірмей ұсынуға міндеттенеді;

3) Банктің талап етуімен – Банк Келісім шеңберінде және Қолданылатын құқыққа сәйкес сұратуы мүмкін, оның ішінде Банк анықтаған күнге және нысан бойынша тәуелсіз аудитор растаған қаржы есептілігін, **Заемшының қаржылық жағдайын (қаржылық көрсеткіштерін) сипаттайтын өзге есептілікті** және басқа ақпаратты ұсынуға міндеттенеді. Заемшы Келісім бойынша міндеттемелерін орындамаған және/немесе тиісті түрде орындамаған жағдайда, Банк жүргізу шығынын Заемшы көтеретін, өз бетінше аудит жүргізуді тағайындауға құқылы;

4) Банк анықтаған кезеңділікпен және Банк талабымен кез келген басқа уақытта Заемшының бюджет алдында берешегінің бары/жоғы жөнінде құжатты ұсынуға міндеттенеді.

Есепті кезеңде қаржылық жағдайдың өзгерістері, тәуекелдері және/немесе нашарлауы басталған кезде есептілік құжаттамамен бір мезгілде Заемшы Банкке қаржылық жағдайдың бастапқы көрсеткіштерден ауытқуының мәнін (келісім жасасу кезінде болған) егжей-тегжейлі баяндай отырып, түсіндірме жазбаны ұсынады.

Заемшы Банкке ұсынылған қаржылық ахуалды (қаржылық көрсеткіштерді) сипаттайтын қаржылық есептіліктің Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келетініне және дұрыс болып табылатынына кепілдік береді және куәландырады.

6-бап. Тараптардың құқықтары мен міндеттері. Банкке арналған шектеулер

1. Заемшы:

1) егер негізгі борышты және (немесе) сыйақы төлеу күні демалыс немесе мерекелік күнге түссе, тұрақсыздық айыбын және айыппұл санкцияларының өзге түрлерін төлеместен, оны келесі

жұмыс күні төлеуге. Бұл ретте сыйақы төлем күні орын алған Заемды нақты пайдаланған күнге байланысты төленеді;

2) өтініш бойынша үш жұмыс күнінен аспайтын мерзімде, тегін, айына бір реттен көп емес, жазбаша нысанда Шарт бойынша Заемшының берешегін өтеу үшін түсетін ақшаны бөлу (негізгі борышқа, сыйақыға, комиссияларға, тұрақсыздық айыбына және айыппұл санкцияларының өзге де түрлеріне, сондай-ақ басқа төленуі тиіс сомаларға) туралы ақпарат алуға;

3) Шарт бойынша берілген ақшаны Банкке тегін ішінара немесе толық мерзімінен бұрын қайтару туралы өтініш бойынша үш жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жазбаша нысанда негізгі борышқа, сыйақыға, комиссияларға, тұрақсыздық айыбына, айыппұлдарға және айыппұл санкцияларының өзге де түрлеріне, сондай-ақ басқа төленуі тиіс сомаларға бөлінген қайтарылуы тиіс сомалар мөлшері туралы мәліметтер алуға;

4) қандай жағдайда да 1 (бір) жылға дейінгі мерзімге берілген Заемды алған күннен бастап 6 (алты) ай өткеннен кейін, 1 (бір) жылдан асатын мерзімге берілген Заемды алған күннен бастап 1 (бір) жыл өткеннен кейін мерзімінен бұрын өтегені үшін тұрақсыздық айыбын және өзге айыппұл санкцияларының түрін төлеместен, **Қосылу** шартының 4-бабының 1-тармағында көрсетілген талаптарға сәйкес негізгі борышты ішінара немесе толық көлемде мерзімінен бұрын өтеуге;

Осы тармақтың 3) тармақшасының және осы тармақшаның бірінші абзацының ережелері Жеке Шартты жасау күнінен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күннен кейін негізгі борышты мерзімінен бұрын қайтару жағдайларына таралады және де Банк заемды мерзімінен бұрын қайтаруға келіскен жағдайларда қолданылады;

5) Банктің Шарт талаптарын Заемшы үшін жақсарту жағына қарай өзгерту туралы жазбаша хабарламасын алған күннен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күн ішінде Банк ұсынған жақсарту талаптарынан бас тартуға;

6) алып жатқан қызметтер бойынша даулы жағдайлар туындаған кезде Банкке жазбаша арыздануға және Қазақстан Республикасының «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы» 2007 жылғы 12 қаңтардағы заңының 8-бабында белгіленген мерзімдерде жауап алуға **құқылы**.

2. Банктің:

1) Заемшы Шарт бойынша міндеттемелерін бұзған жағдайда, Келісімде және (немесе) Қосымша Шарттарда көзделген тәсілмен Заемшыға талап жолдап, немесе өзге әрекеттерді орындап: Қолжетімді Қаражат сомаларын жойылған деп жариялауға және (немесе);

Заемшыдан Заемды мерзімінен бұрын қайтаруды және Шарт бойынша өзге берешекті, сондай-ақ Банкпен бекітілген басқа шарттар бойынша Заемшының берешектерін, егер өзге мерзім мұндай талапта көрсетілмеген болса, Банк Заемшыға талапты жолдау күнінен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде өтеуді талап етуге және (немесе);

Қамтамасыз етуден (кез келгенінен) өндіріп алуды қолдануға және (немесе);

Қазақстан Республикасының заңнамасында және (немесе) Шартта көзделген өзге шараларды қолдануға;

2) Заемның нысаналы мақсатына сай қолданылуын тексеруге;

Кепіл берушінің тиісті кепіл туралы шарт (Қамтамасыз ету шарты) бойынша Банктің кепіл мәні болуын және түгелдігін тексеру құқығын орындау мәселесінде жол бермеген жағдайда, Банкке кепіл мәніне қатысты тиісті құжаттарды және ақпаратты ұсынбаған жағдайда, Заемшыдан Келісім бойынша міндеттемелерді мерзімінен бұрын орындауды талап ету, егер бұл талап қанағаттандырылмайтын болса, кепіл мәнінен өндіріп алуды қолдану;

3) Заемшы Құралдың кезекті бөлігін қайтару және (немесе) сыйақы төлеу мерзімін күнтізбелік 40 (қырық) күннен аса уақытқа бұзған жағдайда, Құралды мерзімінен бұрын қайтаруды және сыйақы төлеуді талап етуге;

4) Заемшыда бір уақытта бірнеше банктік заем шарттары және/немесе кредит желісін беру туралы келісімдері бойынша мерзімі өткен берешектері болған кезде, берешекті Банк өз бетінше анықтаған тәртіпте өтеуге;

5) Заемшы Шарт талаптарына сай сыйақы төлеу міндеттемесін бұзған жағдайда, сыйақыны, көтеріңкі сыйақыны және басқа айыппұл санкцияларын есептеуді тоқтатуға;

6) Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» заңында көзделген Шарт талаптарын оларды Заемшы үшін жақсарту жағына қарай бір жақты тәртіпте өзгертуге;

7) Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» заңында көрсетілген тұлғаларға, соның ішінде коллекторлық агенттіктерге, Заемшының қандай да бір келісімінсіз Келісім және Қосымша Шарттар бойынша өз құқықтарын беруге және міндеттемелерін тапсыруға;

8) шетелдік валютадағы берешекті өтеу үшін Заемшының банктік шоттарынан Банк ақшаны теңгемен алып алған жағдайда, сондай-ақ шетелдік валютадағы берешекті өтеу үшін Заемшы Банкке ақшаны теңгемен аударған жағдайда, сондай ақшаны шетелдік валютаға айырбастауды Банк белгілеген шетелдік валютаны сатудың ағымдағы бағамы бойынша, тиісті операцияны жасаған сәтте Банктің қолданыстағы тарифтеріне сәйкес сондай айырбастауды жүргізгені үшін комиссиялар сомаларын Заемшыдан өндіріп алып, жүргізуге;

9) заем мерзімінен бұрын өтелген жағдайда, есептелген және төленбеген сыйақыны, соның ішінде осындай өтеу жүргізу күніне есептелгенді және мерзімі шегерілгенді бірінші кезекте өтеуін талап етуге құқылы;

15) Банктің Шартта, Қамтамасыз ету шарттарында және Қолданылатын құқықта көзделген өзге де **құқықтары бар.**

7.4. Банк:

1) келесі жағдайларды қоспағанда, біржақты тәртіпте Шартты бекіту күні белгіленген сыйақы мөлшерлемесін ұлғайтпауға:

Шартта көзделген жағдайларда Заемды алуға және оған қызмет көрсетуге байланысты сенімді ақпарат беру міндеттемесін Заемшы бұзған;

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде (Жалпы және Ерекше бөлімдер) көзделген жағдайларда және:

Банктің алдын ала жазбаша келісімінсіз Заемшының жиынтығында 10 (он) және одан көп пайыздағы акцияларын (қатысу үлесін) иеленетін қатысушыларының (акционерлерінің) құрамының өзгеруі;

Заемшының және (немесе) кепіл берушінің кепіл ұстаушы болып табылатын Банктің кепілдік Қамтамасыз етуді құжаттар бойынша және нақты болуын, мөлшерін, жай-күйін және сақтау талаптарын тексеру құқығын бұзу, сонымен қатар үшінші тұлғалардың Заемшы және (немесе) кепіл беруші мүлкіне, оның ішінде Қамтамасыз ету ретінде кепілге берілген мүлікке талаптар қою жағдайларында, Банктің Шарт бойынша Заемшы міндеттемелерін мерзімінен бұрын орындауды талап ету құқығының туындауы.

Көрсетілген жағдайларда сыйақы мөлшерлемесі осы тармақта көрсетілген жағдай пайда болған күннен бастап ұлғаяды. Банк Заемшыға ұлғайтылған сыйақы мөлшерлемесін қолдану басталған күн туралы ұлғайтылған мөлшерлеме әрекет ете бастаған күннен бастап 3 (үш) Жұмыс күннің ішінде хабарлайды. Осы тармақта көрсетілген мәселелер бойынша келіспеушіліктер болуы (соның ішінде Заемшының Банктің атына қарсылықтарды жолдауы немесе оның тиісті талаппен сотқа жүгінуі) Банк осындай өзгерісті енгізген сәтінен бастап әрекет ететін, Банк ұлғайту жағына өзгерткен сыйақы мөлшерлемесі бойынша Келісім бойынша Банк пайдасына сыйақы төлеу туралы Заемшының міндеттемелерін тиісті түрде орындауына әсер етпейді.

2) егер Шарт және (немесе) Қамтамасыз ету шартының талаптарында Қамтамасыз ету болып табылатын мүліктің нарықтық құнын анықтау мақсатында бағалау жүргізуге және (немесе) сақтандыру шарттарын бекіту талаптары көзделсе, Заемшыны және кепіл берушіні сақтандыру ұйымының және (немесе) бағалаушыны таңдауда шектемеуге, сонымен қатар Заемшыға **(жеке тұлғаға)** өз өмірі мен денсаулығын сақтандыру міндетін жүктемеуге;

3) 1 (бір) жылға дейінгі мерзімге берілген Заемды алған күннен бастап 6 (алты) ай өткенге дейін, 1 (бір) жылдан асатын мерзімге берілген Заемды алған күннен бастап 1 (бір) жыл өткенге дейін негізгі борышты толық мерзімінен бұрын немесе ішінара мерзімінен бұрын өтеу жағдайларын қоспағанда, Шарттың 4-бабында көзделген тәртіпте және талаптарда Заемды мерзімінен бұрын өтегені үшін тұрақсыздық айыбын және өзге айыппұл санкцияларының басқа түрлерін ұстамауға;

4) егер негізгі борышты және сыйақыны өтеу күні мерекелік немесе демалыс күндерге түсіп, сыйақыны немесе негізгі борышты төлеу одан кейінгі жұмыс күні жүргізілсе, тұрақсыздық айыбын

және өзге айыппұл санкцияларының басқа түрлерін ұстамауға;

5) Заемшы өтініші бойынша тегін, айын бір рет қана, 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жазбаша нысанда Заемшының Шарт бойынша берешегін өтеу есебіне түсетін кезекті ақшаларды бөлу туралы (негізгі борышқа, сыйақыға, комиссияларға, тұрақсыздық айыбына, айыппұлдарға және айыппұл санкцияларының өзге де түрлеріне, сондай-ақ басқа төленуі тиіс сомаларға) ақпарат беруге;

6) Заемшының Банкке Шарт бойынша берілген ақшаны толық немесе ішінара мерзімінен бұрын қайтару туралы өтінішімен, тегін, үш жұмыс күнінен аспайтын мерзімде негізгі борышқа, сыйақыға, комиссияларға, тұрақсыздық айыбына және айыппұл санкцияларының өзге де түрлеріне, сондай-ақ басқа төленуі тиіс сомаларға бөле отырып, оған қайтарылуы тиіс сомалар мөлшерін хабарлауға;

Осы тармақтың 3) тармақшасының және осы тармақшаның бірінші абзацының ережелері Жеке Шартты жасау күнінен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күннен кейін негізгі борышты мерзімінен бұрын қайтару жағдайларына таралады және де Банк заемды мерзімінен бұрын қайтаруға келіскен жағдайларда қолданылады.

7) Шартта көзделген тәртіпте Шарт талаптарының жақсарту жағына қарай өзгергені туралы Заемшыға хабарлауға;

8) міндеттемені орындауда мерзімін кешіктіру жағдайы орын алғанда, бірақ ол туындаған күннен бастап күнтізбелік отыз күннен кешіктірмей, Заемшыны Шартта көзделген тәсілмен және мерзімдерде мерзімі кешіктірілген берешегінің мөлшерін көрсете отырып, Шарт бойынша төлем жасау қажеттілігі және Заемшының өз міндеттемелерін орындамау салдары туралы хабарландыруға;

9) Қазақстан Республикасының «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы» 2007 жылғы 12 қаңтардағы заңының 8-бабында белгіленген мерзімде Заемшының жазбаша арызын қарап, жазбаша жауап әзірлеуге;

10) біржақты тәртіпте:

Шарт шеңберінде комиссиялардың және өзге төлемдердің жаңа түрлерін енгізбеуге;

заемға қызмет көрсету бойынша комиссиялардың және басқа төлемдердің Шартты бекіту күнінде белгіленген мөлшері мен есептеу тәртібін ұлғаю жағына қарай өзгертпеуге;

11) Банктің Шарт бойынша құқығы (талабы) үшінші тұлғаға өту талаптары қамтылған шарт (бұдан әрі – талап ету құқығын шегіну шарты) жасаған кезде, Заемшыға (немесе оның уәкілетті өкіліне) мыналарды хабарлауға:

талап ету құқығынан шегіну шартын бекіткенге дейін құқықтардың (талап ету) үшінші тұлғаға өту ықтималдылығы туралы, сонымен қатар Шартта көзделген немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін тәсілмен мұндай шегінуге байланысты Заемшының дербес деректерін өңдеу туралы хабарландыруға;

талап ету құқығынан шегіну шарты жасалған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде Заемды өтеу жөніндегі бұдан былайғы төлемдердің үшінші тұлғаға (Шарт бойынша құқық (талап ету) өткен тұлғаның атауы және тұрған жері) тағайындалатынын, берілген құқықтардың (талап етулердің) толық көлемін, сондай-ақ негізгі борыштың, сыйақының, комиссиялардың, тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) мерзімі өткен және ағымдағы сомаларының және төленуге жататын басқа да сомалардың қалдықтарын көрсете отырып, құқықтың (талап етудің) үшінші тұлғаға өткені туралы Шартта көзделген немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін тәсілмен Заемшыны (немесе оның уәкілетті өкілін) хабардар етуге **міндеттенеді**.

7-бап. Дауларды шешу тәртібі. Хабарламалар

1. Шарт бойынша даулар мен келіспеушіліктер Қазақстан Республикасының соттарында ерекше сотта қаралу жағдайларын қоспағанда, Банктің немесе Заем берілген Банк филиалының орналасқан жерінде Банк қалауымен (шарттық соттылық) шешіледі.

2. Банктен Заемшыға хабарламалар Банк мұндай хабарламаларды келесі тәсілдердің бірімен: курьерлік немесе почталық қызмет арқылы; электрондық почта арқылы; факс арқылы; ұялы және өзге телефон байланысы арқылы; тиісті ақпаратты Банктің

филиалдарында/бөлімшелерінде/www.halykbank.kz мекенжайы бойынша веб-сайтында орналастыру арқылы жіберген болса, тиісті түрде ресімделген болып саналады.

Заемшыға тікелей берген жағдайда ғана жеткізілген болып есептелетін, жеке қолға немесе курьер қызметі арқылы табысталатын жазбаша талаптарды, курьер қызметінің Заемшы жеткізу мекенжайы болмауына байланысты жеткізу мүмкін еместігін растауын немесе Заемшының жазбаша талаптарды алудан бас тартуын қоспағанда, жазбаша талаптар жоғарыда көрсетілген тәсілдердің кез келгені арқылы, жазбаша талаптарды алғаны туралы Банк растау алусыз, жеткізілсе, жазбаша талаптар Заемшыға жеткізілген болып, ал Заемшы тиісті түрде хабардар етілген болып есептеледі.

3. Заемшыдан Банкке хабарламалар Заемшы мұндай хабарламаларды: Банктің уәкілетті қызметкеріне алғаны туралы қол қойғызып, табыстау арқылы; курьерлік немесе почталық қызмет арқылы жіберген болса, тиісті түрде ресімделген болып саналады

4. Банк хабарламалар жіберу үшін пайдаланатын Заемшы деректемелері, байланысу деректері өзгерген кезде Заемшы өзгерістер орын алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде Банкке бұл туралы хабарлама жіберуі тиіс, егер Банк өзгерістер туралы ауызша айту жеткілікті деп анықтаса, Банк байланыс-орталығының қызметіне қажетті ақпаратты хабарлауы керек.

5. Заемшы Банкті жазбаша хабарландырмаған, Заемшы байланыс деректерінің және (немесе) деректемелерінің өзгеруінен туындаған Банк хабарламасын Заемшының алмағанына немесе уақытында алмағанына Банк жауапты болмайды.

6. Заемшы алаяқтық, жіберілген ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу, Заемшының хабарламаларды алмау немесе уақытында алмау, хабарламаларды беру немесе алу үшін пайдаланылатын құрал-жабдықтар жұмысындағы ақаулар және (немесе) жедел байланыс құралдарының жұмыс істеуіндегі іркілулерден туындаған Заемшы немесе Банк ақпаратты алғанға дейін оны жоғалту тәуекелдерін қоса алғанда, бірақ шектелмей хабарламаларды жіберу және (немесе) алу мақсаттары үшін жедел байланыс құралдарын пайдалануға байланысты тәуекелдерді Заемшы өзіне қабылдайды.

7. Егер Заемшы Банктің өз міндеттерін қасақана орындамауы немесе ұқыпсыздығы салдарынан зияндар туындағанын дәлелдесе, Банк **Қосылу** шартының осы бабының 5-тармағында көрсетілген жағдайларда Заемшының кез келген шығындары үшін жауап бермейді.

8-бап. Қорытынды қағидалар

1. Банк **Қосылу** шартына өзгерістер және толықтырулар енгізуге құқылы, егер өзгесі көзделмесе, олар **Интернет желісінде Банктің www.halykbank.kz веб-сайтында** жарияланған күннен бастап күшіне енеді және күшіне енгеннен кейін бекітілген Жеке Шарттарға қолданылады.

Қосылу шартына енгізілген өзгерістер және толықтырулар күшіне енгенге дейін мұндай өзгерістер мен толықтырулар Банк пен заемшылардың арасында Жеке Келісімдерге қосымша келісімдер бекітілген жағдайда қолданылады.

2. Тараптар **Қосылу** шартының талаптарына өзгерістерді Жеке Келісімге қосымша келісім бекіту арқылы енгізе алады. Мұндай өзгерістер аталған нақты Жеке Келісімнен туындайтын Тараптардың қарым-қатынасына қолданылады.

3. Жеке Шарт Заем мерзімінен бұрын толық өтелген күннен бастап, және Заемшы тарапынан Банк алдында Шартта көзделген өзге орындалмаған міндеттемелері болмағанда, өз күшін мерзімінен бұрын жойған болып есептеледі.

4. Шарт шеңберінде бекітілген барлық шарт және оның барлық қосымшасы, егер олар жазбаша нысанда жасалып, Тараптардың қолдары қойылған және мөрмен (мөр Заемшының қалауы бойынша қойылады) расталған болса, оның ажыратылмас бөліктері болып табылады. Шарт, оның барлық қосымшасы және Қамтамасыз ету шарттары бірыңғай құқықтық құралды білдіреді және олардың әрқайсысы өзара бір-бірінің ажыратылмас бөліктері болып табылады.

5. Шартта қолданылатын, бас әріппен берілген терминдер, егер Шарт мазмұны басқаны көздемесе, келесі мәндерге ие:

1) *Ковенант* - белгілі бір әрекетті орындауға немесе оны орындаудан бас тартуға Заемшының Шарт бойынша міндеттемесі;

2) *Кредиттік айналымдар* – белгілі бір кезең (күн, ай, тоқсан, жарты жылдық, жыл) аралығында жүргізілген және ағымдағы шоттар бойынша үзінді көшірмелерде көрсетілген Заемшының Банктегі ағымдағы шотына барлық есепке жатқызулардың жиынтығы;

3) *Дербес деректер* – негізінде анықталған немесе анықталатын Дербес деректер Субъектісіне қатысты, электронды, қағаз және (немесе) өзге материалды тасымалдаушыда тіркелген мәліметтер;

4) *Көтеріңкі сыйақы* – мына: мерзімі кешіктірілген берешек қалдығының сомасы (негізгі борыш және сыйақы) * мерзімі кешіктірілген күндер саны * айыппұл мөлшерлемесінің мөлшері/360 күн (жылда) - формула бойынша есептелген сома;

5) *Дербес деректер бойынша келісім* - Дербес деректер Субъектінің Дербес деректерін Банктің жинауына және өңдеуіне келісімі;

6) *Дербес деректер Субъектілері* - Дербес деректер тиесілі жеке тұлғалар;

7) *Кепіл мәні* - Заемшының Банкке заем сомасын қайтару, заем бойынша сыйақы, тұрақсыздық айыбын төлеу, Шарт бойынша Банктің шығындарын өтеу бойынша міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ететін, сондай-ақ Заемшының Банктің алдындағы Шартта және Қамтамасыз ету шарттарында көрсетілген өзге міндеттемелерін орындау үшін Кепіл беруші Банкке кепілге ұсынған жылжымалы және жылжымайтын мүлікті білдіреді

6. Егер өзгесі Тараптардың келісімінде көзделмесе, даулы мәселелер бойынша Шарт басқа, оның ішінде Банк пен Заемшы арасында бекітілген (бекітілетін) келісімдердің (сондай-ақ банктік шот шарттары және т.с.с.) алдында басым күшке ие. Тараптар, Шартты бекіткеннен кейін алдыңғы талқылаулар, уәделер және ұсыныстар, сонымен қатар барлық хат алмасу заңдық күшін жоятынына және Шарт талаптарымен ауыстырылатынына келісті.

7. **Қосылу** шартында анықталмаған Шарт талаптары Жеке Шартта белгіленеді. **Қосылу** шарты мен Жеке Шарт арасында қарама-қайшылықтар туындаған жағдайда, Жеке Шартты басшылыққа алу қажет. **Қосылу** шартында және Жеке Шартта реттелмеген Шарт бойынша Тараптардың қарым-қатынасы Қазақстан Республикасының заңнамасында реттеледі.

8. Заемды өте және сыйақы төлеу кестесі Жеке Шарттың қосымшасы болып табылады.

9. Шарт қазақ және орыс тілдерінде жасалады, әрқайсысының Тараптар үшін тең заңдық күші бар. Шарттың тілдік нұсқалары арасында қайшылықтар болған жағдайда, оның қағидаларын түсіндіру кезіндегі басымдық мәселесі Жеке Шартқа сай шешіледі.

9-бап. Тараптардың заңды мекенжайлары, деректемелері және қолдары

Тараптардың заңды мекенжайлары, деректемелері және қолдары Жеке Шартта көрсетіледі.»